

UNIwersYTET
WARSAWski

Środowiskowe Laboratorium Ciężkich Jonów w UW

Warszawa, 26 lutego 2026 r.

Prof. dr hab. Wojciech Satuła
Dziekan Wydziału Fizyki
Uniwersytetu Warszawskiego

Szanowny Panie Profesorze

Z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość o odejściu Profesora Jana Żylicza. Środowisko polskich fizyków jądrowych poniosło ogromną stratę.

Pamiętamy Profesora Jana Żylicza jako człowieka aktywnie uczestniczącego w życiu Środowiskowego Laboratorium Ciężkich Jonów w Uniwersytecie Warszawskim. Był On członkiem Rady Laboratorium przez ponad dwie dekady na przełomie stuleci. Przez wiele lat uczestniczył w pracach Komitetu Eksperymentów oceniając zgłaszane wnioski na planowane eksperymenty do wykonania na wiązce z Warszawskiego Cyklotronu. Zaś ostatnimi laty - jako Przewodniczący Kapituły Nagrody Laboratorium nagradzał młodych badaczy rozpoczynających swoją karierę w Środowiskowym Laboratorium Ciężkich Jonów.

Ale przede wszystkim był dla większości z nas Nauczycielem i Mistrzem. Tym, o którym chcemy powtórzyć za Sir Izaakem Newtonem: „Jeśli widziałem dalej, to dlatego, że stałem na ramionach olbrzyma”.

Requiescat in pace

**Środowiskowe Laboratorium Ciężkich Jonów
w Uniwersytecie Warszawskim
Zastępca Dyrektora ds. technicznych**

dr Jarosław Choiński

**Środowiskowe Laboratorium Ciężkich Jonów
w Uniwersytecie Warszawskim
Zastępca Dyrektora ds. naukowych**

dr hab. Krzysztof Kilian

Prof. dr hab. Jan Żylicz
1932 - 2026

Jan Lubart Żylicz urodził się 7 stycznia 1932 w Górze na Kaszubach. Studia fizyczne na Uniwersytecie Warszawskim zakończył w 1955 roku pracą dyplomową pod kierunkiem prof. Andrzeja Sołtana. Następnie pracował w Instytucie Badań Jądrowych, zajmując się głównie spektroskopią beta jąder silnie zdeformowanych. Doktoryzował się w 1961 roku na Uniwersytecie Warszawskim. Badania przemian beta jąder ziem rzadkich rozwinął podczas stażu w Instytucie Nielsa Bohra w Kopenhadze. Jego ważnym wkładem było wskazanie roli efektu Coriolisa w obracających się jądrach atomowych. Na tej podstawie uzyskał habilitację na Wydziale Fizyki UW w 1967 roku. W 1972 przeszedł na Uniwersytet Warszawski, tworząc nowy Zakład Spektroskopii Jądrowej w Instytucie Fizyki Doświadczalnej na Wydziale Fizyki. Kierował tym zakładem do 1994 roku i był z nim związany do końca. W roku 1974 uzyskał tytuł naukowy profesora. Zainicjował szereg dużych projektów badawczych, zarówno w kraju, jak i za granicą, m. in. w laboratoriach GSI Darmstadt i ISOLDE w CERN. Wśród nich można wyróżnić wieloletni program pomiarów jonizacji powłoki K przy użyciu warszawskiego akceleratora Van de Graaffa, systematyczne badania nuklidów o dużym niedoborze neutronów w sąsiedztwie podwójnie magicznego izotopu ^{100}Sn i poszukiwania deformacji oktapolowej w jądrach atomowych. Jest autorem propozycji badania oscylacji zmieszania spinów w stanach wodoropodobnego jonu ^{229}Th . Zapoczątkował też badania radiacyjnego wychwytu elektronu w przemianach wzbronionych. W latach 1994–2002 był dyrektorem Instytutu Fizyki Doświadczalnej UW. Od 1984 roku był członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W 2005 roku Polskie Towarzystwo Fizyczne przyznało mu swoje najwyższe wyróżnienie – Medal Mariana Smoluchowskiego, a Europejskie Towarzystwo Fizyczne uhonorowało go tytułem *EPS fellow*. Był też odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Jan Żylicz był znakomitym dydaktykiem, którego wykłady cenione były za klarowność i pasję. Cechował je zawsze nacisk na zrozumienie sedna problemu. Szczególną wagę przykładał do opieki nad młodą kadrą. Miał zawsze czas i cierpliwość dla doktorantów i początkujących badaczy. Dopingował ich i wspierał. Wysyłał na międzynarodowe konferencje i pomagał w organizacji wyjazdów stażowych do najlepszych ośrodków zachodnich, co było szczególnie ważne w czasach, gdy nie było to tak proste jak dziś. Na Uniwersytecie Warszawskim wypromował 17 magistrów i 12 doktorów. Spośród tych ostatnich, sześciu zostało profesorami fizyki. Osiągnięcia jego uczniów sprawiały mu radość i napawały dumą. Znamienne jest, że jako swoje główne osiągnięcie uważał stworzenie warunków do rozwoju naukowego swoich młodszych kolegów.

Jan Żylicz był ciepłym, życzliwym człowiekiem z nadzwyczajnym poczuciem humoru. Praca z nim dawała poczucie sensu, satysfakcję i radość. W naszej pamięci zostanie na zawsze jako wzór uczonego i nauczyciela.

Koleżanki i koledzy z Zakładu Fizyki Jądrowej

Profesor Jan Żylicz ze szczególną sympatią odnosił się do łódzkiego środowiska fizyków. Jego stałe zainteresowanie pracami fizyków jądrowych w Uniwersytecie Łódzkim, słuzenie radą i pomocą, było dla łódzkich fizyków niezwykle ważne. Wielokrotnie przyjeżdżał z referatami omawiającymi aktualne osiągnięcia naukowe w zakresie badania struktury jądra atomowego. Prowadził wykłady dla pracowników i studentów naszego wydziału na temat *Jądro atomu jako laboratorium oddziaływań fundamentalnych*. Recenzował rozprawy doktorskie i habilitacyjne fizyków z UŁ. Jako jeden z inicjatorów budowy cyklotronu ciężkich jonów w UW zaprosił naszych pracowników do badań przy tym wiodącym w Polsce akceleratorze, organizując jednocześnie zagraniczne staże - doktorski i podoktorski dla młodych pracowników UŁ w przodujących europejskich instytutach cyklotronowych w Uniwersytecie Jyväskylä i Katolickim Uniwersytecie w Leuven. Dzięki tej inicjatywie i pomocy grupa łódzka aktywnie włączyła się do badań w Środowiskowym Laboratorium Ciężkich Jonów (ŚLCJ) UW przy wielodetektorowym spektrometrze EAGLE, a prace dr. Jarosława Perkowskiego zostały wyróżnione w 2008 roku nagrodą im. prof. T. Inamury.

Profesor aktywnie wspierał rozwój naukowy naszego ośrodka w okresie, kiedy pełnił funkcję dyrektora Instytutu Fizyki Doświadczalnej UW, między innymi poprzez ułatwianie nawiązywania kontaktów naukowych z ośrodkiem warszawskim i ośrodkami zagranicznymi. Zaowocowało to wyjazdami naszych pracowników do CERN-u i Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej na eksperymenty mające na celu badanie właściwości egzotycznych jąder atomowych.

Profesor Jan Żylicz żywo interesował się także rozwojem naukowym doktorantów w Katedrze Fizyki Jądrowej i Bezpieczeństwa Radiacyjnego UŁ.

Jego pomoc okazana pracownikom i doktorantom naszego ośrodka została wysoko oceniona przez władze Uniwersytetu Łódzkiego, które przyznały Profesorowi w 2013 roku medal *Universitatis Lodzensis Amico*.

prof. dr hab. Józef Andrzejewski
Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej
Uniwersytet Łódzki